

Extra ontbijtsessie: Uitgangspunten voor een eenvoudig pensioenstelsel

Op 14 december 2011 organiseerde de KPS een discussiebijeenkomst in Nieuwspoort met als thema '5 uitgangspunten voor een eenvoudig pensioenstelsel'. Helen Heijbroek, vicevoorzitter van KPS gaf in haar welkomswoord aan dat de aanleiding voor deze bijeenkomst tweeledig was.

Enerzijds was daar op 3 november jl. de enthousiaste en geïnteresseerde reactie vanuit de politiek op de bijdrage van de KPS tijdens de hoorzitting pensioenen in de Tweede Kamer. Tussen de repeterende geluiden over techniek en verandering van regels, viel de KPS op door aandacht te vragen voor eenvoud in de uitwerking van het pensioenakkoord en onder meer te pleiten voor een standaardpensioenregeling. Letterlijk werd vervolgens de KPS gevraagd om de ideeën daaromtrent verder uit te werken en aan de Tweede Kamer voor te leggen.

Anderzijds was eerder voor deze ontbijtsessie het thema 'Korten van pensioenen' gekozen. In de zomer van 2011 verwachtte het KPS-bestuur dat het van belang zou zijn om het fenomeen 'Korten' in december op de agenda te zetten. Gezien de voortgaande crisis is korten nu inderdaad actueel, maar anders dan we gedacht hadden. Het is niet meer de vraag *of* er gekort moet worden, maar *wanneer* en *hoe* er gekort moet worden. Op dat punt zijn we door de tijd (en de crisis, helaas) ingehaald. Tegelijkertijd leek de discussie rond het in de zomer gesloten Pensioenakkoord enigszins stilgevallen. Althans voor zover dit het voor het publiek zichtbare deel betreft.

Voor het KPS-bestuur aanleiding om ervoor te kiezen om, inhakend op de vraag uit de Tweede Kamer eerst het debat over het pensioenakkoord verder te voeden en de inhoudelijke aspecten van het korten door te schuiven naar de Nieuwjaarsbijeenkomst. Het pleidooi voor vereenvoudiging van het pensioenstelsel werd in de ontbijtsessie door Rob Bakker, Wim Koeleman en Bob Neijenhuis onderbouwd aan de hand van een 5-tal stellingen. Fokko Covers gaf de aanwezige KPS-deelnemers en vertegenwoordigers van politieke organisaties ruimschoots de gelegenheid hierop te reageren. De bouwstenen die de panelleden daarbij naar voren brachten, zijn gedachtegoed dat is ontstaan uit de diverse werkgroepen van de KPS die zich bezig hielden met de vraag hoe het pensioenstelsel van de toekomst eruit zou moeten zien. Binnen de kring heeft dat heel mooie ideeën en gedachten opgeleverd. Dát, gecombineerd met de stroperige en technische discussies in het veld over de uitwerking van het akkoord, heeft KPS gemotiveerd om tijdens deze ontbijtsessie het debat op helderheid aan te gaan. Uitgangspunten voor een helder en uitlegbaar systeem, waarover deze morgen een aantal scherpe inhoudelijke discussies werden gevoerd.

En het korten? Dat verdient een eigen, grootse aanpak. Vandaar dat wij in overleg met de geplande inleiders, Leny van der Heiden en Pierre Akkermans, besloten hebben om de Nieuwjaarsbijeenkomst op 19 januari 2012 aan het korten te gaan wijden.

Terug naar het thema van deze ontbijtsessie, waarbij 'EENVOUD' het kernwoord is.

De vijf uitgangspunten als aanvulling op of verdere invulling van het pensioenakkoord:

1. Verantwoordelijkheid bij de deelnemer; gefaciliteerd door een hoge mate van eenvoud (communiceerbaarheid) en transparantie.
2. Een basispensioen voor iedereen, tot de SV-grens (nu 46K) met een hoge mate van zekerheid (bijna-garantie). Een DB – ouderdomspensioen op basis van middelloon.
3. Boven de SV-grens: DC of CDC (naar keuze). De opbrengsten bewegen mee met de economie.
4. Effecten van verandering in bijv. levensverwachting steeds direct verwerken in de regelingen.
5. Bestaande rechten ineens inbrengen; geen overgangsregime

De discussie over deze 5 bouwstenen was zeer geanimeerd en leverde diverse punten op om in het nieuwe jaar mee aan de slag te gaan.

Hierna worden per 'bouwsteen' de aangedragen punten uit de discussie genoemd:

1. Verantwoordelijkheid bij de deelnemer; gefaciliteerd door een hoge mate van eenvoud (communiceerbaarheid) en transparantie.

Omdat het Pensioenakkoord om meer verantwoordelijkheid vraagt van de deelnemer dient een eenvoudige en transparante regeling te worden nagestreefd.

Discussie:

- Wat is eenvoudig? (eindloonregeling was toch ook eenvoudig?)
- Niet meer focussen op uitkomst (zoals bij eindloonregeling het geval was)
- Wil de deelnemer die verantwoordelijkheid wel?
- Als hij die verantwoordelijkheid heeft, dan komt ook de verplichtstelling ter discussie.
- Eenvoud: bouw per jaar 1% van het salaris op. Over 40 jaar 40% van het salaris + AOW. Schaf AOW-franchise af.

2. Een basispensioen voor iedereen, tot de SV-grens (nu 46K) met een hoge mate van zekerheid (bijna-garantie). Een DB – ouderdomspensioen op basis van middelloon.

Een basispensioen met een verzorgingsgedachte.

Discussie:

- Moet je niet streven naar koopkrachtbehoud?
- Wat heeft dit voor maatschappelijk effect? Leidt dit niet tot tweedeling in de samenleving?
- Belangrijk is de vraag hoe een dergelijke basis gefinancierd wordt.
- Een DB met een bepaalde mate van zekerheid, levert opnieuw een rookgordijn op. Praat over DC wanneer geen volledige garantie kan worden afgegeven. Vertaal de regeling naar het hier en nu.
- Is het idee erachter om het conform de zorgverzekering in te richten: een basispakket waarmee de deelnemer kan shoppen + vrijwillige aanvullingen?
- Zit in dit basispensioen ook een NP en AO? Ja, met keuze voor NP op opbouw- of risicobasis.

3. Boven de SV-grens: DC of CDC (naar keuze). De opbrengsten bewegen mee met de economie.

Bovenop het basispensioen komt een voorziening waarbij marktwerking belangrijk is. Zodat een goede markt voor risicodragend kapitaal ontstaat.

Discussie:

- Is dit wel eenvoudig? Zo'n combinatie van DB en DC?
- Maak dit deel ook toegankelijk voor aflossing van het huis of zorgsparen.
- Waarom zo'n hoge grens aanhouden?
- Worden we van zo'n knip in het systeem wijzer?
- Waarom wel/geen twee FTK's? Er zijn nu ook al fondsen met gesepareerde depots.

4. Effecten van verandering in bijv. levensverwachting steeds direct verwerken in de regelingen.

Verlies in rendement of kostenstijging door verhoogde levensverwachting moeten direct worden verwerkt, zodat deze niet naar de toekomst worden doorgeschoven en deelnemers direct worden aangespoord actie te ondernemen.

Discussie:

- Ontstaat daardoor geen 'jojo'-pensioen?
- Jojo-effect voorkomen door zeker beleggen. Maar wat is zeker beleggen? (denk aan ontwikkelingen in staatsleningen afgelopen half jaar)
- Hoe verhoudt zich punt 2 tot punt 4? De zekerheid t.o.v. het direct verwerken van hogere kosten?

- Risicodeling is hierin een belangrijke pijler. Neem je als deelnemer het individuele risico van de effecten van verandering of draag je deze collectief (met de kans op voor- en nadeel)?
- Discussie ontstaat over het uitsmeren van levensverwachting onder het nieuwe pensioenakkoord. Meninge n zijn hierover verdeeld. (direct? 5 jaar?)

5. Bestaande rechten ineens inbrengen; geen overgangsregime

Voorkomen van 2 soorten regimes; dat is niet uitvoerbaar. In één keer over naar nieuw stelsel. Leidt tot eenvoud en geeft direct duidelijkheid. Voorkomt versplintering en uitwaaiering.

Discussie

- Bestaande rechten zijn al onzeker, dus wat wordt er anders aan?
- Alles wat nu is opgebouwd met rust laten.
- Ontkom je niet aan overgangsregelingen voor bepaalde groepen?

Na afloop kan worden gesteld dat ieder een eigen invulling geeft aan het begrip van een eenvoudige pensioenregeling. Pieter Omtzigt loopt warm voor de ideeën van vereenvoudiging van het pensioenstelsel. Hij roept de aanwezigen op om een Blauwdruk op te zetten waar in deze vereenvoudiging nader wordt uitgewerkt. KPS zal nader bezien hoe en in welke vorm zij met deze oproep aan de slag kan gaan. Dat deze discussie om een vervolg vraagt is in ieder geval duidelijk.